Somnis d'escuma

«Preguntem si volen ajuda, i quina ajuda volen, abans de presentar-nos allà on no ens demanen a explicar-los com han de viure la seva vida i quines prioritats han de tenir»

Què vol dir ajudar els altres? Ho fem de la manera més adient? Som capaços de sortir de la bona voluntat i arribar allà on cal amb l'ajuda que cal? De tot això tracta la pel·lícula documental *Rêve de mousse*, de la directora Elena Molina, que s'ha estrenat aquesta setmana a Barcelona i que podreu veure a partir del 5 de desembre. Retrata el viatge de tres titellaires, una cineasta i un mariner a bord d'un vaixell pesquer en franca decadència. La iniciativa del viatge parteix de l'ONG francesa Solidarité Pêche, que "salva" els vaixells de pesca que estan a punt de ser desballestats per portar-los a Haití, on podrien reutilitzar-se.

Els titellaires i la cineasta s'ofereixen com a tripulació (sense cap experiència) per eixamplar el regal: a més del vaixell, hi portaran l'espectacle de titelles i ho documentaran tot, de manera que puguin fer difusió del projecte. En el pla teòric tot encaixa perfectament: porten un vaixell a un lloc on cal, hi afegeixen aliment per a l'esperit i a més pensen que cal tenir material per explicar l'experiència a Europa i moure més solidaritat amb Haití, que ara mateix no és a la llista de prioritats humanitàries de la majoria d'europeus. El problema és la pràctica. La pel·lícula es converteix en la crònica de les dificultats de portar a terme un pla que només és perfecte al cap dels que l'han dissenyat.

L'aventura del *Rêve de mousse* em fa pensar en la quantitat de diners que invertim des del primer món a "ajudar" de maneres que ens semblen raonables des de la nostra perspectiva, però que sobre el terreny no tenen cap sentit. M'explicava una companya la seva experiència en una ONG que havia fet un lavabo públic a cada poble d'una zona on la gent vivia en cabanes. Quan va tornar a l'any següent per avaluar el projecte, tots aquells lavabos s'havien convertit en magatzems de gra. Resulta que aquells lavabos eren les úniques construccions amb porta que tancava i terra enrajolat, i els feien molt més servei com a graners que no pas com a lavabos.

Des de l'eurocentrisme tenim molta feina a fer, començant per preguntar si volen ajuda, i quina ajuda volen, abans de presentar-nos allà on no ens demanen a explicar-los com han de viure la seva vida i quines prioritats han de tenir. Els projectes de més èxit solen ser els que sorgeixen de les mateixes comunitats que els necessiten. Podem oferir recursos i, si els cal, formació, material o voluntaris. Però si els cal, i de la manera que ens demanin.

Si no sortim del nostre pedestal de superioritat, si no assumim que potser fem més nosa que servei, és fàcil que continuem llançant diners, recursos i energies en projectes inútils. D'acord, potser no són inútils del tot. Potser serveixen perquè algunes persones es plantegin determinades qüestions. Però per això és possible que n'hi hagi prou de veure el documental, que és ben aclaridor. Que no hagi estat del tot en va el viatge dels somnis d'escuma.